בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן [ונתערבו] בשרות. כרבנן דפליגי עליה דרבי יהודה בהקומץ רבה (לעיל כג.) דאמרי חרב נתערב בבלול יקרב: **ואם עד שלא בלל נתערבו פסולות.** דבעינן רחוי לגילה: **והא מדקתני סיפא בללן אלו בפני עצמן כו'.** תימה מאי קשיא דלעולם אין מערבין אפי' נתערבו גמי לא וכגון שלא בלל וגרמה דלא מייתי הטוא דאין מערבין אלא משום דסיפא דבללן אלו בפני עצמן כו' עלה קאי דנסכי כבשים בנסכי פרים ואילים אבל לא דייק כלל אלא מהא דמדקתני סיפא ונתערבו בלשון דיעבד מכלל דמערבין דרישא לכתחילה קאמר: **שאם** אי אתה אומר כן פסלתו.

תימה אם כן כבשי עצרת שאשתו שלא לשמן דתניא בפ' התכלת (לעיל מח.) הדם יזרק והבשר יאכל אמאי הא כיון דבעי לחם ולא קדש הלחם יפסל וכן תודה שאשתו שלא לשמה תיפסל כיון דלא קדש הלחם ושלמי נזיר שאשתו שלא כמצותן דקאמר דאין טעונין לא לחם ולא זרוע וכן מפריש מעות לנזירותו ומת דאמר בפ' קמא (לעיל ד:) דמי שלמים יביא בהן שלמים ואין טעונים לחם ולרבא ניחא דמשני בשלמא הנך עולות גינהו אי לא חזו לעולת תודה חזו לעולת נדבה הכא גמי שלמים גינהו אי לא חזו לשלמי תודה חזו לשלמי נדבה אלא לאביי קשיא ולאפי' לרבא גמי קשה דהא איכוי לא מייתו שלמי נדבה ויש לומר דלחם לא דמי לנסכים דנסכים חשיבי טפי כגוף הקרבן משום דקרבי למזבח אבל לחם לא חשיב כגוף הקרבן משום דאין בו למזבח וזרוע בשילה גמי אף על גב דגופא דזיבחא הוא אין לאוש בכך דשלמי נזיר גופייהו אפי' לא היה מקיים בהן מצות זרוע בשילה לא היו פסולין בכך הואיל ועשו העבודות כמצותן: **תמיד של שחר טעון שני גזירין.** בכהן אחד אחר סידור כל המערכה ושל בין הערבים בשני כהנים ושני גזירין דתמיד בפרק ג' דמסכת יומא (דף כו:) כך פירש בקונטרס (ג"ז שם) והכי תנן התם בפרק ג' (ג"ז שם) תמיד קרב בעשרה בעשרה באחד עשר לא פחות ולא יותר [א] עלמוז בעשרה בחג ביד אחד גלוחין של מיס הרי כאן עשרה בין הערבים בי"א עלמוז בעשרה ושנים בידן שני גזירי עצים והשתא תימה אי גזירי עצים דתמיד של שחר בכהן אחד הוה ליה עלמוז בעשרה או באחד עשר אי טעונים שני כהנים וצריך לומר דלא חשיבא שני

של יום בשל אמש אבל אין[ו] [א]מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים ואם [ב]בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו כשרים אם עד שלא בלל פסול [ג]הכבש הבא עם העומר אע"פ שמנחתו כפולה לא היו נסכיו כפולים: **גמ'** ורמינהו [ד] [ו]והקטירו[ז] שלא יערב חלבים בחלבים אמר ר' יוחנן [ה]אם נתערבו קא אמר [א] אי הכי ואין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים ואפי' נתערבו נמי לא והא מדקתני סיפא בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו כשרין מכלל דרישא לכתחלה קא אמר אמר אביי [ב] ה"ק מערבין יינן אם נתערב סלתן ושמנן ויינן לכתחלה לא והתניא במה דברים אמורים בסלת ושמן אבל יין מערבין אלא אמר אביי [ב] ה"ק [ו]היכא דהוקטר סלתן ושמנן מערבין יין לכתחלה היכא דלא הוקטר אם נתערב סלתן ושמנן מערבין נמי יינן ואם לאו אין מערבין דלמא אתי לאיערובי סלת ושמן לכתחלה: [ג] כבש הבא עם העומר: ת"ר [ז]ומנחתו שני עשרונים לימד על כבש הבא עם העומר שמנחתו כפולה יכול כשם שמנחתו כפולה כך יינו כפול תלמוד לומר [ח]ונסכו יין רביעית ההין יכול לא יהא יינו כפול שאינו נבלל עם מנחתו אבל יהא שמנו כפול שנבלל עם מנחתו ת"ל ונסכו כל נסכיו לא יהו אלא רביעית מאי תלמודא אמר רבי אלעזר כתיב ונסכה וקרינן ונסכו [ד] כיצד נסכה דמנחה כנסכו דיין מה יין רביעית אף שמן נמי רביעית א"ר יוחנן [ט]אשם מצורע ששחטו שלא לשמו טעון נסכים [ג]שאם אי אתה אומר כן פסלתו מתקיף לה רב מנשיא בר גדא אלא מעתה כבש הבא עם העומר ששחטו שלא לשמו תהא מנחתו כפולה שאם אי אתה אומר כן פסלתו [ט]ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו [ד]יהא טעון שני גזירין בכהן אחד שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של בין הערבים ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בשני כהנים שאם אי אתה אומר כן פסלתו [ה] אין ה"נ אלא אמר אביי [ט]חדא מינייהו נקט [ו] ר' אבא אמר בשלמא הנך עולות גינהו אי

וכן גמי מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים (לעיל דף טו:) מבית אלם זבחו היום ונסכיו מכאן עד ר' ימים: **אכל אין מערבין וכו'.** משום דהלגו בלילתן רכה והלגו בלילתן עבה: **גלגן.** לנסכי פרים בפני עצמן ולנסכי כבשים בפני עצמן ושוב נתערבו כשרין ואם נתערבו עד שלא בלל פסולה: [ז] **גמ' שלא יערב חלבים.** הכי גמי לא יערב נסכים: **אמר רבי יוחנן.** לא תימא מערבין לכתחלה אלא אם נתערבו קאמר והא דקתני והקטירו שלא יערב לכתחלה מיירי: **אי הכי.** [ח] דקתני במתניתין אבל אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים דאפי' נתערבו דיעבד גמי לא: **והא מדקתני סיפא נתערבו דיעבד.** דהייגו דיעבד: **מכלל דרישא.** אין מערבין לכתחלה והא"ל דרישא גמי מערבין לכתחלה והדר קשיא לדוכתא' (ח) שלא יערב חלבים בחלבים: **אמר אביי.** ולאי דרישא דמתניתין דתני מערבין לכתחלה היא ולא מיקמי לך [ט] דנתערבו נסכים דמתני' ביינות קמיירי והכי קאמר מערבין יין של נסכים פרים ואילים לכתחלה אם נתערב כבר סלתן ושמנן מלילתן הואיל והתחיל לערב ליכא משום לא יערב חלבים והא דתני אבל אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים אפי' היכא דנתערב סלתן ושמנן: **ויין לכתחלה לא.** אפי' לאילים ופרים אם לא נתערב סלתן ושמנן והא תניא בד"א דאין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים בסלת ושמן אבל יין מערבין לכתחלה בין נתערב סלתו ושמנו בין לא נתערב: **אלא אמר אביי הקטרה מערבין יין של נסכים פרים ואילים לכתחלה אם נתערב כבר סלתן ושמנן מלילתן הואיל ולערב ליכא משום לא יערב חלבים והא דתני אבל אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים אפי' היכא דנתערב סלתן ושמנן: **ויין לכתחלה לא.** אפי' לאילים ופרים אם לא נתערב סלתן ושמנן והא תניא בד"א דאין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים בסלת ושמן אבל יין מערבין לכתחלה בין נתערב סלתו ושמנו בין לא נתערב: **אלא אמר אביי הקטרה מערבין יין לכתחלה היכא דלא הוקטר אם נתערב סלתן ושמנן מערבין, ואם לאו אין מערבין** משום גזרה **דלמא אתי לערובי סלת ושמן לכתחלה** הא לאו משום הא גזירה מערבין יין לכתחלה כדקאמר בריתא: **טעון נסכים.** שבאשם מצורע כתוב נסכים: **שאם אי אתה אומר כן פסלתו.** מעל גבי המזבח, שהרי לא ניתוך לרעייה ואינו יכול ליקרב נדבה, אבל נסכים מתירין אותו למזבח ולכהנים, וצריך אשם אחר להתיר בעלים: **בשלמא הנך.** כבשים ותמידין ששחטן שלא לשמן לא צריכי לא לגזירין ולא מנחה כפולה

[ט] עיין תוספות לקמן דף לא ע"ב (ד"ה דמיימין) ותוספות מולין דף כג ע"ב (ד"ה דלמכון) (ס"מ)[ג], [ד] כפמים סד:[ג], [ה] וכלן (ס"מ), [ו] תוס' לעיל דף מט ע"ב[ג], [ז] (ימנות מח: וס"מ)[ג]

תורה אור השלם

1. וְהִקְטִירוּ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לַיְיָ:

ויקרא ג יא

2. וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן אִשֶּׁה לַיְיָ רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִת הַהִין:

ויקרא כג יג

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מכלל וכו' קשיא לדומיה דקתני שלא:

גליון הש"ס

גמ' ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו. עי' לעיל דף מט ע"ב תוס' ד"ה מדיר:

מוסף רש"י

והקטירו. משמע לכתן שלא יערב חלבים אל קרבן זה בחלבים אל קרבן אחר (פסחים סד:).

רבינו גרשום

וכן מערבין נסכי כבש **של היום** בנסכי אותו **של** אמש. כדאמרן מביא אדם זבחו היום ונסכיו למחר: **אבל אין מערבין** וכו'. משום דהללו בלילתן עבה והללו בלילתן רכה: **אע"פ שנמחתו פפולה.** כדכתיב ומנחתו שני עשרונים סלת: **שלא יערב חלבים.** ה"ה הכי לא יערב נסכים: **אמר ר' יוחנן.** לא תימא דמתניתין מערבין לכתחלה קאמר, אלא **אם נתערבו קאמר.** והכי קאמר אם נתערבו נסכי פרים בנסכי פרים הואיל והוחלו לערב מערבין נמי בנסכי אילים: **אי הכי דקתני ואין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים ואפילו נתערבו** כבשים דהייגו דיעבד **נמי לא והא מדקתני סיפא בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו כשרין מכלל דרישא לכתחלה קא אמר אמר אביי הקטרה מערבין יין** של נסכים פרים ואילים לכתחלה אם נתערב כבר סלתן ושמנן מלילתן הואיל ולערב ליכא משום לא יערב חלבים והא דתני אבל אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים אפי' היכא דנתערב סלתן ושמנן: **ויין לכתחלה לא.** אפי' לאילים ופרים אם לא נתערב סלתן ושמנן והא תניא בד"א דאין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים בסלת ושמן אבל יין מערבין לכתחלה בין נתערב סלתו ושמנו בין לא נתערב: **אלא אמר אביי הקטרה מערבין יין** של נסכים פרים ואילים בסלת ושמן אבל יין מערבין לכתחלה אם נתערב כבר סלתן ושמנן מלילתן הואיל ולערב ליכא משום לא יערב חלבים והא דתני אבל אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים אפי' היכא דנתערב סלתן ושמנן: **אלא אמר אביי הקטרה מערבין יין** לכתחלה היכא דלא הוקטר אם נתערב סלתן ושמנן מערבין יינן ואם לאו אין מערבין דלמא אתי לאיערובי סלת ושמן לכתחלה: **כבש הבא עם העומר: ת"ר ומנחתו שני עשרונים** לימד על כבש הבא עם העומר שמנחתו כפולה יכול כשם שמנחתו כפולה כך יינו כפול תלמוד לומר **ונסכו יין רביעית ההין** יכול לא יהא יינו כפול שאינו נבלל עם מנחתו אבל יהא שמנו כפול שנבלל עם מנחתו ת"ל ונסכו כל נסכיו לא יהו אלא רביעית מאי תלמודא אמר רבי אלעזר כתיב ונסכה וקרינן ונסכו כיצד נסכה דמנחה כנסכו דיין מה יין רביעית אף שמן נמי רביעית א"ר יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמו טעון נסכים שאם אי אתה אומר כן פסלתו מתקיף לה רב מנשיא בר גדא אלא מעתה כבש הבא עם העומר ששחטו שלא לשמו תהא מנחתו כפולה שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בכהן אחד שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של בין הערבים ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בשני כהנים שאם אי אתה אומר כן פסלתו אין ה"נ אלא אמר אביי חדא מינייהו נקט ר' אבא אמר בשלמא הנך עולות גינהו אי

להכשירו: **כבש הבא עם העומר.** דומיא דאשם מצורע דכי היכי דאשם מצורע טעון נסכים ואין שאר אשמות טעונין נסכים כך כבש הבא עם העומר נשמתיא מנחתו משאר מנחות כבשים דאילו שאר כבשים אין טעונין אלא עשרון אחד טעון ב' עשרונות להכי נקט כבש הבא עם העומר: **תמיד של שחר יהא טעון ב' גזירין בכהן אחד.** דתמיד של שחר יהא טעון ב' גזירין בב' כהנים דכתיב ונסר ונערכו [שם ל]: **אין כהי נמי.** דלריך למיעבד לה דייהיגו כאילו נשחטו לשמן כמו אשם מצורע: **אלא אמר אביי.** הא דלא אמרי אלא באשם מצורע חדא מינייהו נקט: **בשלמא הנך.** כבשים דעומר ותמיד ששחטן שלא לשמן לעולה אימא לך דלא צריכי הלכתייהו דתמיד ביקרב לא גזירין ולא מנחה כפולה ואפילו הכי לא מיפסלו לגמיקרב לגמזבח משום דעולות גינהו

רש"י כת"י

ושל היום בשל אמש. אם הביא אמש זבח בלא נסכים דקיימי לן אדם מביא זבחו היום ונסכיו מכאן עד עשרה ימים דכתי' ומנחתם ונסכיהם בגילה מנחתם ונסכיהם אפי' למחר ומבלבד שלא יקדשו בכלי מאתמול דלא נפקלו בגילה ואם הביאו קרבן אחד ושני נסכים עמו אחד בשביל אחד בשביל של אמש מערבין יחד אם הקרבנות שוות שיהו שני כבשים או אילים או פרים או פר ואיל: **אכל אין מערבין וכו'.** לפי שמנחת פר ואיל חריבה היא לגבי מנחת כבשים ובולעת היתנה ומנחתה של כבש חסרה חוו יתרה: **ואם נבלן וכו'.** שכבר הלכה מצות שמנן: **כפרות.** כרבנן דפליגי עליה דר' יהודה בהקומץ רבה (סב. דאמרי' חרב שנתערב בבלול יקרבו: **ואם עד שלא בלל.** נתערבו פסולות דבעי' רחוי לגילה וליכא דאסקה לה של כבש ושל איל דיתיה: **אע"פ שמנחתו כפולה.** כדכתי' בתמור אל הכהנים (ויקרא כב) ומנחתו שני עשרונים: **גמ' והקטירו.** מדלא כתי' והקטיר משמע לבדו שלא יערב חלבי קרבן אחר וה"ה לנסכים דהא אינהו נמי בהקטרה גינהו: **אם נתערבו.** דיעבד קאמי' מתני' דנסכי פרים ואילים כבשים וקא פריך א"כ פיסא נמי דקתני אבל אין מערבין של פרים ושל כבשים ואפי' דיעבד נמי לא בתמיה והא מדתקתי וכו' מכלל דרישא לכתחלה קאמר ומדלאין מערבין פרים בכבשים לכתחלה קאמר פרים ואילים נמי לכתחלה קאמר כדכתיב לכתחלה קאמר ולא מיקמי והקטירו דה"ק מערבין יינם לכתחלה אם כבר נתערב סלתן ושמנם אבל שמן ומלח לכתחלה לא משום דהקטירו ומתמהי' שמיע ליה לאביי דלא מתרלא ליה אלא הכי מערבין נסכי בין אילים אם נתערב סלתן ושמנם ולא לא דלמא אתי לערובי נמי סלת ושמן לכתחלה וקא עבר אוהקטירו ואין מערבין נסכי יין של פרים ואילים בשל כבשים ואפי' נתערב סלתן ושמנם דהא מפסל פסיל סלתם ושמנם ודבי' לאתויי אחרים והאחרים לא נתערבו אלא לעצמן ולא לעצמן ונתערבו כשרות ומערבין אף היין לכתחלה ואם עד שלא בלל פסל יין נמי לא מערבין: **ויין לכתחלה לא.** (אפי') [אם] לא נתערב סלת ושמן כבר: **כמה דברים אמורים.** דאין מערבין מנחת פרים במנחת כבשים ועולה קמי כמוסקמת: **בסלת ושמן.** דבני הקטרה גינהו והוי בכלל והקטירו: **היכא דהוקטר סלתן ושמנן.** זה בעצמו הוא בעצמו הכלכתן: **מערבין יין לכתחלה.** דליכא למיחש למידי דהכי מתוקמא בריתא דקתני אבל יין מערבין ותנא נסכי פרים בכבשים וה"ה נסכי פרים בשל אילים דבתוספתא (פ"א ה"ב) לא קתני מערבין נסכי פרים בכבשים וה"ה נסכי פרים בשל אילים דבתוספתא לא קתני מערבין נסכי פרים בשל אילים אלא הכי קתני אין מערבין נסכי פרים ואילים בנסכי כבשים וה"פ דבריתא אין מערבין נסכי דפרים ואילים בשל כבשים וה"ה של פרים בשל אילים בד"א בזמן שהסלת והשמן לפניו דלא הוקטר ובתערב אבל אין כאן אלא אין שכבר הוקטרה מנחתם מערבין לכתחלה: **והיכא דלא הוקטר.** שמנם וסלתן וכו' דשמעי' ליה ממתני' דתוקימנא דה"ק מערבין יין אם נתערב סלתן ושמנם ואי לא לא: **דילמא אתי לאיערובי סלת ושמן.** דפרים ואילים: **לכתחלה.** וקא עבר אוהקטרה: **ומנחתו שני עשרונים.** ולכך יהא כפול [ט] כמנחה ת"ל וכו': **מאי מצורעת.** הא' ונסכו חד משמע דהיינו יין דכתיב ונסכו יין אבל שמן לא נפקא לן מיניה: **נסכה דמנחה.** שמן: **אשם מצורע ששחטו שלא לשמו.** כגון נשם אשם אחר ולא נשם מצורע: **טעון נסכים.** כדין אשם מצורע דקתני במתני' (נ:) שלא שחטאתו ואשמו של מצורע טעונים נסכים והוי כשאר זבחים שנזבחו שלא לשמו שכשרים אלא שלא עלו לנעלים לשם חובה (רש"ז זמחוש): **שאם אי אתה אומר כן.** אלא תתיר לשנותו בדבר אחר שלא יטעון נסכים: **פסלתו.** לגשנותו לזבח אחר א' אפשר שהרי לשם חובה הוקרב ואשם מצורע בלא נסכים: **תמיד של שחר.** טעון שני גזירין בכהן אחד שאין בין הערבים בשני כהנים שני גזירין דתמיד בכ' של יומא (כו:): **רבא אמר.** לעולה הנך אין טעונין דין הלשון:

א) לעיל ה. (ס"מ) יומא קא: תוספתא רפ"ט דנגעים, ב) [לעיל מז:] ג) [לעיל פז.], ד) [זבחים פח:] [סוכה כ. קוטנה יד: לעיל ז. עח:], ה) [לעיל עט: סוטה יז:], ו) תוס' לעיל דף פח ע"א [ד"ה בירוליו]. (ס"מ), ז) יומא נט: לקמן קי., ח) [זבחים פז.], ט) שקלים פ"ד ה"כ כתובות קו:, י) ב"מ מז: שקלים סוף"ד, כ) [שיך לע"ב], ל) [ד"ה בירוליו],

הגהות הב"ח

(א) במשנה שהגה (נעקר) מז"מ וי"כ ס"א נעכר: (ב) רש"י ד"ה אלא שהגה נעקר ונבלל שבירוליו:

מוסף רש"י

אשם מצורע ששחטו שלא לשמו. כגון לשם עולה או לשם שלמים, ואמר מר כל הזמיסה שנשחטו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה (יומא סא:). **וטעון נסכים.** כדין אשם מצורע (לעיל ה.). **וצריך אשם אחר להתירו.** להכשירו, למצורע זה לטהרו לאכול בקדשים (יומא שם) להכשירו, למצורע בהקהל (לעיל שם). **כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת.** שהעותו כהן צריך שיאמנו לשם כך (תוספה יד:). **והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה.** שלא בעבודה בשבת לעמוד שם שבעת ימים כמשפטם והרי הוא מתוקפת זמן [נ"ל נ"ל] פסולה דהא מקבלת דשמעתין לא חשיב פידור יום לאמון אלא כפידור הקוף וכמומת בקופסא דמי ולמה יפסול הלחם בהקטרת הבזיכין והלא לא קדיש הלחם בלחם כלל אח"כ פירקו בשבת הבאה ויחזור ויקדיבו, וכסי מוכח נמי מדקתני כילד יעשה אלמא יש מקנה לדבר, וה"נ גרים בפירוש ר"מ אים דומי מתיב רבי זירא וכו' והקטיר הבזיכין בשבת כילד דעשה וכו' דבזיכין בשבת כילד דעשה וכו' ורבותא הוא דנקיט אע"ג דהקטיר הבזיכין בשבת כמו שרגילין לעשות יביא בזיכין אחרים ויקדיב עם הלחם). **כיצד יעשה יניחנו.** על השלחן עד שבת הבאה (יומא כט:). **לאחר השבת.** למחר. **יניחנו לשבת הבאה.** ויעמוד שבועיים על השולחן דכיון דלא נקדיב בשבת אין שולחן מקדשו עד שתגיע שבת הבאה ומאותו שבת יכול להשאות שבעה ימים, הילכך לא מיפסל בלינה עד מוצאי שבת שני (להרן ק). **מותר נסכים לקרע המזבח.** פליגי בה במסקנא מנחות בפרק שתי מדות רבי מאיר בר יוסף אמר מדות מדות, שהמספקין שלמות שקבלו מעות הקדש לספק שלמות כל ימות השנה מודדין להקדש במדה מצולת טופחה ולא מחוקה, והמקריבן מחקן המדה והם מותר נסכים ומוכיחים אותן, ור' יוחנן אמר כאותה ששנינו המקבל עליו לספק לו ימות השנה להקדש שלמות מארבע מאות בשלש ועמדו משלש מספק מאות בשלש מארבע, ומקבל לספק מעשה מלא ומחוקו ומודדין אותן עשרון כגון דבכסף ופר ואיל היו נגדשות: **בין מכחון.** שפת הכלי שפה מקדשה לבזיכין. **לא נמשחה כל עקר.** כדקתני ומעמד היבש חול ומיהו מה שמודדין בו קדוש קדושת שפה וגבהו למאי דלריך מקדיש בפה ובזיכין לא מקדיש דלא לריכי ליה: **פסולה.** דמתוקפת זמן היא דמשמעתה לעמוד על השלחן שבעת ימים חו לא עמדה אלא ששה ימים: **יניחנו לשבת הבאה.** י"ג יום: **שאפי' הוא על השלחן ימים רבים.** כגון ששה ימים שעמד על השלחן קודם לשבת הבאה: **אין בכך כלום.** דאין ליה פוסלא בלחם הפנים: **ואמאי.** אין בכך כלום נהי דאין ליה פוסלא בו ליגזור שלא יאמרו: **מפקידין כלי שרת.** מעיתין בכלי שרת דבר הקדוש שבל זמן שהוא בכלי שרת אין נפסל בלינה דהא הלי לחם עמד יותר מכלי זמנו על השלחן ולא נפסל ואמי לאלמשורי דבר הפסול בלינה. מפקידין כעין פקדון שלא יאבד ויפסל כל זמן שהוא שם: **פנים.** סדור לחם בהיכל: **אחוז.** מדידות מנמות בעורה וכ"ע חזו ליה ואיכא למגזר אבל פנים לאו כ"ע [ב] ידעי דעמד שם הלחם כ"כ וליכא למגזר: **לקין המזבח.** כהמזבח בטל לוקחין ממותר נסכים כבשים לעולה ומקיילין אותו ולשון קין היינו דבילות כאדם שמביאין לו תאנים לאחר שעורה והכי אמרי' בפ"ק דשבועות (יג:) קין כבנות שוח לאדם: **המקבל עליו.** אדם שקיבל מעות מן הגזבר וקבל עליו לספק לו סלתות לנמנות לכל השנה: **מארבע.** סאין בסלע ומעמדו שלש סאין בסלע: **מספק מארבע.** דמעות הקדש קונות דהא הדיוט קונה ממנו במעות כתביע ונמן הכסף ויקח לו (קדושין כט.):

אי לא חזו לעולת נדבה קרבי לעולת נדבה אלא הכא אי לא מוקמית ליה במילתיה אשם [א]נדבה מי איכא תניא כוותיה דרבי יוחנן [ב]אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או [ג]שלא נתן מדמו על גבי בהונות הרי זו עולה לגבי מזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להתירו: **מתני'** כל מדות שבמקדש היו נגדשות חוץ משל כהן גדול שהיה גודשה [א] לתוכה [ד]מדת הלח בירוציהן קדש ומדת היבש בירוציהן חול רבי עקיבא אומר מדת הלח קדש לפיכך בירוציהן קדש [ה]מדת היבש חול לפיכך בירוציהן חול רבי יוסי אומר לא [ו] משום זה אלא שהלח [ז] נעקר והיבש אינו נעקר: **גמ'** מני אי [ח]רבי מאיר [ט]חד גדוש הוה אי רבנן חדא ומחוק הוה אמר רב חסדא לעולם רבי מאיר ומאי כל מדות כל מדידות: מדת הלח בירוציהן קדש: במאי קא מיפלגי תנא קמא [י]סבר מדת הלח [כ] נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ מדת יבש נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ ורבי עקיבא סבר מדת הלח נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ מדת יבש לא נמשחה כל עיקר ורבי יוסי סבר אידי ואידי נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ והכא היינו טעמא דלח נעקר ומגווה דמנא קא אתי והיבש אינו נעקר וכי נעקר מאי הוי גברא למאי דצריך קא מכוין אמר רב דימי בר שישנא משמיה דרב זאת אומרת כלי שרת מקדשין שלא מדעת רבינא אמר לעולם אימא לך [ל]כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת [מ]וגזרה [נ]שמא [ס]יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול מותיב ר' זירא [ע]סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת [פ] פסולה כיצד יעשה יניחנו לשבת הבאה [צ] שאפילו הוא על שלחן ימים רבים אין בכך כלום ואמאי התם נמי לימא גזירה שמא יאמרו מפקידין בכלי שרת פנים אחוץ קא רמית פנים לאו כולי עלמא ידעי חוץ כולי עלמא ידעי [ק]תנן התם מותר נסכים לקין המזבח מאי מותר נסכים רבי חייא בר יוסף אמר בירוצי מדות ר' יוחנן [ר] אמר כאותה ששנינו [ש]המקבל [ת]עליו לספק סלתות מארבע ועמדו [ת] בשלש יספק מארבע משלש

שני גזירין של שחרית משום דלפני שחיטת תמיד השחר הן משכימין לסדר המערכה [ב] לא חשיב אלא העוסקין בשעת התמיד דסידור שני גזירין היה אפילו קודם [ג] תרומת הדשן כדאיתא בסידור המערכה דאחזי בפרק אמר להן הממונה (יומא דף לג.), והיינו דאמר בירושלמי בפ"ב דיומא אמר רבי יוחנן לא גזרו על שני גזירין בשחרית פי' שיהו בשעת הקטרת איברים א"ר אסי מתניתין אמרה כן בכל יום קרב בין הערבים באחד עשר ולא אמר בשחרית כלום ומהשתא ליכא למידק מהתם כלל אי הוא בכהן אחד או בשני כהנים ומיהו [ד] יש לדקדק מהא דתניא התם בגמ' ביומא (דף כו:) מנין לתמיד של בין הערבים שטעון שני גזירין בשני כהנים שנאמר וערכו עליו על האש אם אינו ענין לתמיד של שחר שנאמר ובער עליה הכהן עצים בבקר תניהו ענין לתמיד של בין הערבים ואימא אידי ואידי בתמיד של שחר וקאמר רחמנא ויעבד בחד והדר נעביד בתרי אלמא משמע בהדיא דשל שחר בחד משום דכתיב ויביר לשון יחיד ושל בין הערבים בתרי משום דכתיב וערכו לשון רבים ועוד תניא התם (דף מז:) בסוף פירקא מי שזכה בתרומת הדשן יזכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים: **כיצד יעשה.** אלא יבא דבר לפסול ויניחנו עם הבזיכין לשבת הבאה אי נמי מה יעשה מן הלחם אחר שהוקטרו הבזיכין: **שאפילו הוא על השולחן ימים [רבים] אין בכך כלום.**

תימה דבפרק המזבח מקדש (זבחים דף פז.) בעא מייניה רבא מרבה ליה מועלת בראשו של מזבח או אינה מועלת היכי דמי אי דלא ירדו השתא לו בעזרה אמרת לא ירדו בראשו של מזבח מיבעיא אלא דירדו לשולחן מדמיון לה דתנן שאפי' הוא על השולחן ימים [רבים] אין בכך כלום והשתא הא לא דמי לשולחן דהא אסידרו באחד בשבת קאי משום דכלי שרת אין מקדשין אלא בזמנן כדמוכח בפרק שתי הלחם (לקמן ד' ק.) דדייקינן מהכא ואי ס"ד כלי שרת מקדשין אלא בזמנן ליקדוש וליפסל [ה] ואם סידרו בשבת הכי נמי דאם לא סילקן לשבת אחרת היה נפסל בלינה ואהך גופה דאחד בשבת מקשי התם דאי לילה אין מחוסר זמן כי מטי לילה דבי שימשי תיקדום ותיפסל ומשני רבא בשקדם וסילקו ורב אסי משני אפילו בשלא קדם וסילקו ועשה כמי שסידרו הקוף וא"כ גבי מזבח אפילו מדמית ליה לשולחן נמי מועיל בו ליגה וי"ל דלשון שאפי' הוא על השולחן משמע ליה נתינת טעם אההוא דסידרו אחר השבת דלכך לא חיישינן עליה משום דבכל לחם הפנים כמו הנסדר בזמנו אפילו הוא על השולחן ימים [ו] [רבים] אין בכך כלום ומיהו על כרחין לאו טעם גמור הוא דהכא היינו טעמא משום דכלי שרת אין מקדשין אלא בזמנן: **בירוצי מדות.** אע"ג דנתקדשו לוקחין מהן כבשים לעולות קיין כדפריסית בריש פירקין (דף פח.) [ז] דלב ב"ד מתנה עליהם: **מארבע** ועמדו משלש מספק מארבע. בפ' האחד (ב"מ דף מז:) מפרש דהאי רבית הקדש היכי דמי כגון שקיבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו משלש דמספק מד' דנחבירו כי הא גוונא אסור ותימה היכי דמי אי דאית ליה סלתות או חיטין שיתחללו עליהן מעות הקדש אפי' בהדיוט שרי דאפי' על הגדיש תנן (שם ד' עב:) פוסק עמו על הגדיש וכי תימא הא דשרי לפסוק עמו על הגדיש היינו בפוסק לפי השער [ח] (או) אפי' בשער הלקוטות אבל אי מוזיל טפי אסור [ט] אפי' בית לו והכא גבי הקדש שרי אי אפשר לומר כן דהא בריש האחד (שם דף מו.) תניא היו חמריו ופועליו תובעים אותו ואמר לשולחני תן לי

שם כל כך, וליכא למגזר: **לקין המזבח.** שקונין מהן עולות ומקיצין המזבח בהם בשאין שם קרבנות: **המקבל עליו לספק סלתות.** שלוקח מעות מן הגזבר בשביל לספק סולת לצורך השנה. וקבל עליו לתת ד' סאין בסלע, והוקרו ועמדו ג' סאין בסלע, ומספיק ד' סאין בסלע עליו. ואותה סאה שנותן להקדש יותר, היינו מותר נסכים שהן לקין המזבח:

אי לא חזו לעולת נדבה אלא הכא אי לא מוקמית ליה במילתיה אשם נדבה מי איכא תניא כוותיה דרבי יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמו. כגון לשם עולה או לשם שלמים, ואמר מר כל הזמיסה שנשחטו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה (יומא סא:). **וטעון נסכים.** כדין אשם מצורע (לעיל ה.). **וצריך אשם אחר להתירו.** להכשירו, למצורע זה לטהרו לאכול בקדשים (יומא שם) להכשירו, למצורע בהקהל (לעיל שם). **כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת.** שהעותו כהן צריך שיאמנו לשם כך (תוספה יד:). **והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה.** שלא בעבודה בשבת לעמוד שם שבעת ימים כמשפטם והרי הוא מתוקפת זמן [נ"ל נ"ל] פסולה דהא מקבלת דשמעתין לא חשיב פידור יום לאמון אלא כפידור הקוף וכמומת בקופסא דמי ולמה יפסול הלחם בהקטרת הבזיכין והלא לא קדיש הלחם בלחם כלל אח"כ פירקו בשבת הבאה ויחזור ויקדיבו, וכסי מוכח נמי מדקתני כילד יעשה אלמא יש מקנה לדבר, וה"נ גרים בפירוש ר"מ אים דומי מתיב רבי זירא והקטיר הבזיכין בשבת כילד דעשה וכו' דבזיכין בשבת כילד דעשה וכו' ורבותא הוא דנקיט אע"ג דהקטיר הבזיכין בשבת כמו שרגילין לעשות יביא בזיכין אחרים ויקדיב עם הלחם). **כיצד יעשה יניחנו.** על השלחן עד שבת הבאה (יומא כט:). **לאחר השבת.** למחר. **יניחנו לשבת הבאה.** ויעמוד שבועיים על השולחן דכיון דלא נקדיב בשבת אין שולחן מקדשו עד שתגיע שבת הבאה ומאותו שבת יכול להשאות שבעה ימים, הילכך לא מיפסל בלינה עד מוצאי שבת שני (להרן ק). **מותר נסכים לקרע המזבח.** פליגי בה במסקנא מנחות בפרק שתי מדות רבי מאיר בר יוסף אמר מדות מדות, שהמספקין שלמות שקבלו מעות הקדש לספק שלמות כל ימות השנה מודדין להקדש במדה מצולת טופחה ולא מחוקה, והמקריבן מחקן המדה והם מותר נסכים ומוכיחים אותן, ור' יוחנן אמר כאותה ששנינו המקבל עליו לספק לו ימות השנה להקדש שלמות מארבע מאות בשלש ועמדו משלש מספק מאות בשלש מארבע, ומקבל לספק מעשה מלא ומחוקו ומודדין אותן עשרון כגון דבכסף ופר ואיל היו נגדשות: **בין מכחון.** שפת הכלי שפה מקדשה לבזיכין. **לא נמשחה כל עקר.** כדקתני ומעמד היבש חול ומיהו מה שמודדין בו קדוש קדושת שפה וגבהו למאי דלריך מקדיש בפה ובזיכין לא מקדיש דלא לריכי ליה: **פסולה.** דמתוקפת זמן היא דמשמעתה לעמוד על השלחן שבעת ימים חו לא עמדה אלא ששה ימים: **יניחנו לשבת הבאה.** י"ג יום: **שאפי' הוא על השלחן ימים רבים.** כגון ששה ימים שעמד על השלחן קודם לשבת הבאה: **אין בכך כלום.** דאין ליה פוסלא בלחם הפנים: **ואמאי.** אין בכך כלום נהי דאין ליה פוסלא בו ליגזור שלא יאמרו: **מפקידין כלי שרת.** מעיתין בכלי שרת דבר הקדוש שבל זמן שהוא בכלי שרת אין נפסל בלינה דהא הלי לחם עמד יותר מכלי זמנו על השלחן ולא נפסל ואמי לאלמשורי דבר הפסול בלינה. מפקידין כעין פקדון שלא יאבד ויפסל כל זמן שהוא שם: **פנים.** סדור לחם בהיכל: **אחוז.** מדידות מנמות בעורה וכ"ע חזו ליה ואיכא למגזר אבל פנים לאו כ"ע [ב] ידעי דעמד שם הלחם כ"כ וליכא למגזר: **לקין המזבח.** כהמזבח בטל לוקחין ממותר נסכים כבשים לעולה ומקיילין אותו ולשון קין היינו דבילות כאדם שמביאין לו תאנים לאחר שעורה והכי אמרי' בפ"ק דשבועות (יג:) קין כבנות שוח לאדם: **המקבל עליו.** אדם שקיבל מעות מן הגזבר וקבל עליו לספק לו סלתות לנמנות לכל השנה: **מארבע.** סאין בסלע ומעמדו שלש סאין בסלע: **מספק מארבע.** דמעות הקדש קונות דהא הדיוט קונה ממנו במעות כתביע ונמן הכסף ויקח לו (קדושין כט.):

רש"י בת"י

אי לא חזו לעולת תובה חזו לעולת נדבה. וכיון דלא עקר שם עולה מיניה יכול לשנותו לעולת נדבה דמעיקרא נמי לעולה הוה: **אשם נדבה מי איכא.** אין אשם בא אלא על חטא: **נסחיה.** למצורע לבא אל המחנה: **מתני' שהיה גודשה בתובה.** שבהיה ממוזן היה מחזיק כשאר עשרון גדוש: **בירוציהן.** גודשן דלא נמי אינה אינה גודש פורחת: **לא מן הסם הוא זה.** כלומר לא זהו עצמו של דבר דזרחי מדת יבש נמי קדש: **אלא שהלח נעקר.** מה שבשאין הכלי הטפל ראשון כשמוסיפין עליו נעקר ומתבלל ועולה למעלה ומעלה שבכר קדשו הבירוליו בתוך הכלי: **והיבש אינו נעקר.** אלא במקומו עומד אלכך מה שבפיי קדש ומה שבחוץ לא קדש: **גמ' מני.** הא דקתני כל מדות שבמקדש וכו' מדקתני חוץ משל כ"ג דאמרן לעיל דעשרון שלו מחוק לדברי הכל מכלל דהני מדות היבש שבמקדש נגדשות: **אי ר"מ.** דאמר שני עשרונות היו שם אחד הוה גדוש ואחד הוה מחוק דמדרי בחוצה עשרון כגון בכבש ופר ואיל היו נגדשות: **בין מבחוץ.** שפת הכלי שפה מקדשה לבזיכין. **לא נמשחה כל עקר.** כדקתני ומעמד היבש חול ומיהו מה שמודדין בו קדוש קדושת שפה וגבהו למאי דלריך מקדיש בפה ובזיכין לא מקדיש דלא לריכי ליה: **פסולה.** דמתוקפת זמן היא דמשמעתה לעמוד על השלחן שבעת ימים חו לא עמדה אלא ששה ימים: **יניחנו לשבת הבאה.** י"ג יום: **שאפי' הוא על השלחן ימים רבים.** כגון ששה ימים שעמד על השלחן קודם לשבת הבאה: **אין בכך כלום.** דאין ליה פוסלא בלחם הפנים: **ואמאי.** אין בכך כלום נהי דאין ליה פוסלא בו ליגזור שלא יאמרו: **מפקידין כלי שרת.** מעיתין בכלי שרת דבר הקדוש שבל זמן שהוא בכלי שרת אין נפסל בלינה דהא הלי לחם עמד יותר מכלי זמנו על השלחן ולא נפסל ואמי לאלמשורי דבר הפסול בלינה. מפקידין כעין פקדון שלא יאבד ויפסל כל זמן שהוא שם: **פנים.** סדור לחם בהיכל: **אחוז.** מדידות מנמות בעורה וכ"ע חזו ליה ואיכא למגזר אבל פנים לאו כ"ע [ב] ידעי דעמד שם הלחם כ"כ וליכא למגזר: **לקין המזבח.** שקונין מהן עולות ומקיצין המזבח בהם בשאין שם קרבנות: **המקבל עליו לספק סלתות.** שלוקח מעות מן הגזבר בשביל לספק סולת לצורך השנה. וקבל עליו לתת ד' סאין בסלע, והוקרו ועמדו ג' סאין בסלע, ומספיק ד' סאין בסלע עליו. ואותה סאה שנותן להקדש יותר, היינו מותר נסכים שהן לקין המזבח:

שינויי נוסחאות

א) גודשה במוכה. (ש"מ): ב) נ"מ הסיפ נוסחת רש"י ז"ל לא מן השם הוא זה. (ש"מ): ג) ר' מאיר תרי הוו חד נגדוש וחד מחוק אי רבנן חד הוה ומחוק הוה. (ש"מ): ד) ממשחר. (ש"מ). וכן נ"ל לגמרן: ה) [נר' רש"י ביומא כט: דלא נגסר פסולה]. (מ"ה וכ"ה בדפוס"ר), וכ"מ הגיה פסולה: ו) אומר. (דפו"ר): ז) ומעמד מלא מספק. (ש"מ): ח) ומקדשה בו ובזיכולין. הה"פ. (ישר זטוב): ט) הממנות תרי הוו חד גדוש וכו' ואמאי קתני במתני' כל מדות וכו' חוץ ממה. כל"ל. (ש"מ): י) בתוסס ומחוק הוו: הס"פ מה"ש הגיה בתוסס: חד חד גדוש הוה. כל"ל. (ש"מ): יא) כ"ל ותפילו לה"מ חד גדוש הוה. כל"ל. (ה"מ): יב) מדות לא תימא. (ש"מ): יג) לא נמשחה. (ש"מ): יד) טעמא דאין בזיכולין. (ש"מ). ונדפו"ר לא ענה הגיה: טו) שבזיכולין של לח נעקר. (ש"מ): טז) מיכון לקדש ולא בזיכולין. (ש"מ): יז) קדשין כלי שרת. (ש"מ). ויסיר וטוב הגיה קדושין בכלי שרת: יח) הסולמן י"ד יומים. (צ"ק): יט) לאו כ"ע חזו דעמד. (בתי"מ): כ) ולא תמיה. (ש"מ): **כא)** קודם דישון מובה הפנימי והמנורה כלליתא. (ישר זטוב וכנ"ז על הגליון): **כב)** יש למידק מהא. (צ"ק): **כג)** ולפסל אבל אם סילקן. (צ"ק): **כד)** ש"מ: **כה)** אמאי אלא א"כ יש לו. (ישר זטוב):

רבינו גרשום

דאי לא חזי לעולה וכו': אלא שהלח נעקר. מתוך הלח צפין הבירוצין ועולין למעלה: **והיבש אינו נעקר** הבירוץ מתוכו, ואינו צף, ולא נכנס בתוך הכלי לפיכך הן חול: **תנא קמא סבר.** מדת יבש לא נמשחה מבחוץ, לפיכך אין בירוציה קדש: **ור' עקיבא סבר** מדת יבש לא נמשחה כל עיקר. לפיכך מה שבפנים בכלי קדושת פה מקדש ליה הילכך מאי דצריך ליה מקדיש בירוצה דלא צריך ליה לא מקדש: **וכי נעקר מאי הוי גברא למאי דצריך ליה קא מיכון.** דליקדש ולא לבירוצין, ואמאי מקדשי בירוצין: **גזרה שמא יאמרו.** כדחזו דהללו בירוצין לא מקדשי כך מוציאין מתוך הכלי שרת לחול: **סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת.** שלא כמצותו **והקטיר את הבזיכין בשבת** הבאה פסולה. לפי שהלחם עם הבזיכין צריכין להיות על השלחן ח' ימים שלימים: **כיצד יעשה.** ויהיה הלחם כשר והבזיכין: **יניחנו.** שלא יקטיר הבזיכין עד לשבת הבאה השניה, ונמצא הלחם והבזיכין על השלחן ט"ו ימים: **ואמאי.** לגזור שלא יאמרו שם כל כך שמא יאמרו כשם שאותו משהין שם כך מפקידין לחולין **בכלי שרת:** **פנים.** לחם הפנים דבהיכל אמידות דחוץ בעזרה קרמית: **פנים לאו כולי עלמא ידעי.** שזה הלחם שהה

עין משפט נר מצוה

ל א מיי׳ פ״ב מהל׳ מעה״ק הל״י:
לא ב מיי׳ שם הל״י:
לב ג מיי׳ שם ה״ב:
לג ד מיי׳ שם הל״ג:
לד ה מיי׳ שם הל״ב:
לה ו ז מיי׳ שם הל״ג:
לו ח מיי׳ שם הל״ב:

שינויי נוסחאות

א) כן בקר עולה או זבח כן בקר. (ש״ס): **ב)** אלו ולומר לך מה כן בקר מיוחד הבא. (ש״ס): **ג)** משום חובה של יחיד ניטלו. (ש״ס, וכמ״ש כ׳ ר״מ קרבן יחידה. ונר׳ ל״ק דחובות ניטלו: והס״ל ומה״ל וסמוכות משכחת: **ד)** כן: ומלמי ניטו עולת רשים ושלמי חגיגה. כל״ל. (ש״ס). אבל רש״ק מ״ז וגרים מה״ל הכי משמע להביא את אלו שאינם. וכ״ק גרים ומלמי ניטו עולת רשים ושלמי חגיגה דאינון חובת הרגל עולת רשים (לגל: ה) כתב כהו נסכים ושאר עולות הבאין בנדר ובנדבה אינו חובת הרגל: הס״ל ומה״ל משמע להביא את אלו רשים כו׳ דומיא דשלמים: הס״ל ומה״ל אבל שעירי. (צ״ק). וכ״ק הגיה ע״א משמע וכו׳. וכ״מ הגיה כמו שלפניו: ז) דומיא דשאר עולות הבאין. (ש״ס). ומה״ל כ׳ ר״ל דומיא דשאריי שלמים הבאין. וכיכר ומוב הגיה ומלמי עולות ושלמים הבאים: **ז)** בנדר ובנדבה דשאר עולות הבאין. (ש״ס). ומה״ל כ׳ ר״ל דומיא דשאריי שלמים הבאין. וכיכר ומוב הגיה ומלמי עולות ושלמים הבאים: **ז)** בנדר ובנדבה דשאר עולות הבאין. (ש״ס). **ח)** נאמר או זבח. (ש״ס): **ט)** ואמו אע״ג דכתיב אהדדי כיון. (ש״ס): **י)** נמי אחד בפני עצמו. (ש״ס): **יא)** מוקר כדפריש התם משום דמעכב. (ש״ס וכנע״ז בצ״ק): **יב)** אמתם ומייבם. (דפו״ר): **יג)** ולשמואל מהוסר מידד דבידי שמים הוא. (צ״ק): **יד)** אבני בנין המקורות. (ש״ס): **טו)** ועוד דכי אפי׳ גוזמא אסור אפילו מלאוריימא. (צ״ק): **טו)** על פיו והוי כמו תן. (צ״ק):

מסורת הש״ס

ו) ויומא מ: ב״מ נד: לה: סנהדרין מו. פה: שבועות מ. חולין עח:; **ז)** [וש״ס ד״ה כלן];

תורה אור השלם

1. וַעֲשִׂיתָם אִשֶּׁה לְיֵי עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפֶלֶא נָדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ בְמוֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ לְיֵי מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן:
במדבר טו ג
2. וְכִי תַעֲשֶׂה בֶן בָּקָר עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפֶלֶא נָדֶר אוֹ שְׁלָמִים לְיֵי: במדבר טו ח
3. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לְיֵי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ויקרא א ב

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה מון וכו׳ משום יחיד ניטו: **(ב)** ד״ה אלא שחטאתו: **(ג)** ד״ה משמע וכו׳ עולת רשים לגל ירשו׳ פני ריקס וחגיגה לשלמים ושלמי שמחה:

מוסף רש״י

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (דברים כב) בחומר שור וחמור, דמשלמינרך למיכתב יחדו שמעינן דאי לא כתביה הוה משמע שלא יחדוס לא כשור ולא כחמור, ואיני ואמו קלל דרש ליה בסנהדרין (דף פה:) להביא את המקלל לאחר מיתה (ב״מ צה., וכנע״ז סנהדרין סו.) וכמו שפרט בחומר בשור ובחמור מדפרט לך ש״מ דאי לא הוי יחדו הוה משמע שור לבדו וחמור לבדו והא אמו ואמו דרשא דרשינן נמי אי אמו אי אמו ופיפא לאחויי לאחר מיתה (סנהדרין פה:).

רבינו גרשום

משמע להביא את אלו. עולת ראייה ושלמי חגיגה, מפני שהן דומיא דבאין בנדר ונדבה. **פסח.** אינו בא חובה ברגל לפי שבא בי״ד: **בן בקר בכלל היה.** מן הבקר או מן הצאן: ור׳ יונתן למה ליה קרא. מן הבקר או מן הצאן: **הא אמר.** גבי מקלל אביו ואמו דאע״ג דכתיבי אהדדי משמע נמי אחד אחד בפני עצמו **עד שיפרוט לך הכתוב יחדו.** הכא נמי מן הבקר ומן הצאן כיון דלא כתיב יחדו משמע כל אחד בפני עצמו ולא איצטריך קרא: **אצטריך** וכו׳:

משלש ועמדו מארבע מספק מארבע שיר הקדש על העליונה תניא כוותיה דרבי חייא בר יוסף תניא כוותיה דרבי יוחנן תניא כוותיה דרבי חייא בר יוסף בירוצי מידות הללו מה היו עושין בהן [א]אם יש זבח אחר יקריבו עמו ואם לנו יפסלו בלינה ואם לאו מקיצין בהן את המזבח [ב]וקיץ זה מהו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים תניא כוותיה דרבי יוחנן המקבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו משלש מספק מארבע משלש ועמדו מארבע מספק מארבע שיר הקדש על העליונה וזהו ששנינו מותר נסכים לקיץ המזבח: מתני׳ כל קרבנות [ג]הציבור והיחיד טעונין נסכים [ד]חוץ מן הבכור והמעשר והפסח והחטאת והאשם אלא [ה]שחטאתו של מצורע ואשמו טעונין נסכים: גמ׳ תנו רבנן [ו]ועשיתם אשה לה׳ יכול כל העולה לאישים יהא טעון נסכים אפילו מנחה תלמוד לומר [ז]עולה שלמים מנין תלמוד לומר זבח תודה מנין ת״ל או זבח יכול שאני מרבה אף בכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם תלמוד לומר [ח]לפלא נדר או בנדבה [ט]בא בנדר ונדבה טעון נסכים שאינו בא בנדר ונדבה אין טעון נסכים משמע להוציא את אלו אוציא את חובות הבאות מחמת הרגל ברגל ומאי נינהו עולות ראייה ושלמי חגיגה ת״ל [י]או במועדיכם [יא]כל הבא במועדיכם טעון נסכים משמע להביא את אלו אביא שעירי חטאת הואיל ובאין חובה ברגל תלמוד לומר [יב]ועשיתם בן בקר [יג]בן בקר בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו [יד]מה בן בקר מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה [טו]לעשות ריח ניחוח לה׳ מן הבקר או מן הצאן מה ת״ל לפי שנאמר עולה שומע אני אפי׳ עולת העוף במשמע [טז]ת״ל מן הבקר או מן הצאן דברי ר׳ יאשיה רבי יונתן אומר אינו צריך הרי הוא אומר זבח ועוף אינו זבח אם כן מה ת״ל מן הבקר או מן הצאן לפי שנאמר [יז]אדם כי יקריב מכם קרבן לה׳ מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן יכול האומר הרי עלי עולה יביא משניהם ת״ל מן הבקר או מן הצאן רצה אחד מביא רצה שנים מביא ורבי יונתן למה לי קרא האמר [יח]עד שיפרוט לך הכתוב יחדו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל הלכן ולא כתי׳ יחדיו ממילא שמעי׳ אם רצה להביא אחד יביא: **סד״א

ומעמדו ד׳ סאין בסלע מספק מארבע סאין ואותה סאה שנותן להקדש יותר ממה שקיבל עליו הייתו מותר נסכים שהן לקיץ המזבח: **ואם נגו.** לפי סאין שם זבח אחר: **הכשר נפש ועורות לכהנים.** דמהו דתימא הואיל ולקיץ המזבח הוא יהא כולו עולה ואפי׳ עורה שיחזור ויקח מדמי עור הבהמה לעורך עולה ולא יהא עורה לכהנים קמ״ל: **מתני׳ חוץ מן הבכור ומעשר ופפח.** דהנך כולהו משום (ה) מוכה ג) ניטהו אבל חטאתו משכחת בציבור נמי: **אלא** (ב) **חטאת וכו׳.** ואע״ג דאמרינן חוץ מחטאת ואשם חטאתו ואשמו של מצורע טעונין נסכים משום דכתיבי בהדיא: **גמ׳ ואפילו מנחה.** דמנחה הבאה עם זבח טעונה נסכים ולא מנחה הבאה בפני עצמה בלא זבח: **משמע להביא את אלו.** בכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם שאין באין בנדבה אלא מוכה: ד) **(ומאי ניטו עולת רשים ושלמי חגיגה).** שאינם מוכה הרגל אלא עולת רשים ולא יצאו פני ריקם וחגיגה לשלמים (ג) ומוספין ומוכה היום לא מצי להוציא אע״ג דלא הוו בנדר ובנדבה דהא בהדיא כתב כהו נסכים ה) **:משמע להביא את אלו.** עולת רשים ושלמי שמחה משום דהוא דומיא ו) דעולות ושאר עולות הבאין בנדר ובנדבה שאינן הרגל: **אביא שעירי חטאת.** דהואיל ובאין במועד יהו טעונין נסכים: **בן בקר בכלל היה.** דהא כתיב בריש דקרא לעשות ריח ניחוח לה׳ מן הבקר או מן הצאן וכי תעשה בן בקר למה לי ליכתוב והקריב על בן הבקר וגו׳: **אף כל הבא בנדר** ז). טעון נסכים לאפוקי שעירי חטאת דלא תלינו חטאת שיהא בא בנדר ונדבה: **מן הבקר או מן הצאן מה תלמוד לומר.** והלא כבר נאמר ח) זבח וכולהו בכלל זבח מינהו: **אפילו עולת העוף.** יביא עמה נסכים: **יביא משניהם.** בקר ולאן: **ורבי יונתן למה לי קרא.** לחלק מן הבקר או מן הצאן הא גבי מקנא מבוי ואמו ט) אמר (סנהדרין דף סו.) כיון דלא כתיב בהו יחדו משמע נמי אחד י) אחד עד שיפרוט לך הכתוב יחדו

רש״י כת״י

משלש ועמדו מארבע מספק מארבע. דלא יהא [כתם] הדייוט חמור מן ההקדש דכל זמן שלא משך יכול לחזור בו (קדושין כט.) ומאותו מותר מעות שחחרין לגזבר מקיצין את המזבח וסלתות קרי נסכים שהרי למנחת נסכים הן באות: ה״ג ואם נגו יפסלו בלינה: **גמ׳ ועשיתם אשה וגו׳.** זהו פרשת נסכים בפרשת שלח לך: **שעירי חטאת.** של מוספי הרגלים דבכולהו כתיב (במדבר כח-כט) ושעיר חטאת מ׳ כל מקרבות של הלכה זאת כתובים באותה פרשה: **בכלל היה.** בכלל ועשיתם אשה דשמעי׳ מינה דכל אשה טעון נסכים חוץ מאלו שמעינן: **אף כל בא בנדר ונדבה.** הלכך תביא עולת ראיה ושלמי חגיגה שהרי עולות ושלמים באין בנדר ונדבה ואוליא שעירי הרגלים שהם באות חטאות שלא מצינו חטאת בא בנדר ונדבה: **לפי שנאמר למעלה עולה.** אז זבח משמע כל עולה טעונה נסכים ופפ׳ דעוף: **ועוף אינו זבח.** דבמליקה הוא ולא בזביחה: **יביא משניהם.** בעל כרחו יביא שניה בקר ולאן: **ת״ל הבא מן הבקר או מן הצאן.** אז לחלק שאם לא אחד יביא ואם לא שניה יביא: **ורי׳ יונתן למה לי קרא.** לחלק: **הא אמר.** גבי אביו ואמו אמו אמר שניהם כאחד ומשמע אחד אחד בפני עצמו: **עד שיפרט לך הכתוב יחדיו.** והכא נמי כיון דכתי׳ מן הבקר ומן הצאן אי לא כתי׳ יחדיו ממילא שמעי׳ אם רצה להביא אחד יביא: **סד״ל**

לי בדיבר מעות ומפרנסם ומני מעלה לך יפה דיבר וטריסית אם יש לו מותר יא) כלפרישית דמטבע נעשה מליפין אז בפרוטות דכיון דיש לו אחוזי אחוז גביה ומין כאן אגר נטר ליה ואם אין לו אפילו גדיש ג״כ מה מרויחו בהקדמת מעות הרי לא יוכל להשתמש בהן אלא לחס על מה שיתחלל ולא נפקי לחולין וי״ל דלעולם בדלית ליה אפי׳ גדיש אלא מקבל מעות הקדש והולך אצל בעלי בתים שנותנין לו יותר מד׳ סאין ומרויח היתר ומה שאין נותן להקדש אותו העודף מידי דהוה אמשלש ועמדו מארבע משום דלא יהיב להקדש אלא כפי הסער והסער הוא מארבע ומיהו לפי טעם זה היה מותר להולך מעות הקדש לסחורה כדי להשתכר בהן וחזו תימה דא״כ אמאי לא אשכחן ריבית בהקדש בכי האי גוונא בפ׳ הזהב (ב״מ דף מז:) לכך נראה דאין נכון לעשות כן או משום גזיון הקדש או משום שלא יבא לידי מעילה והא דשרי הכא בהקדש ואסור בהדיוט י״ל כי היא לסוף איזהו נשך (שם דף עד.) אמר רב מחוסר שתים פוסק שלש אינו פוסק ושמואל אמר בידי אדם אפילו מאה פוסק בידי שמים אפילו אחת אינו פוסק תנן פוסק עמו על הגדיש והא מחוסר משלא בחמה למיבש ולמידש ומידד ומשני כגון דשדא יב) בחמה ויבש ולשמואל יג) [דאמר בידי שמים אפילו אחד אינו פוסק והא מחוסר] מידד בידי שמים היא אפשר בנפוותא ובהקדש אפילו מחוסר כל הני שרי ועוד יש לומר דמיירי הכא בעשיריים המתנדבים ונותנין מעות חולין למוכרי סלתות כדי לספק מארבע ואפילו למאן דחייש שמא לא ימסרום יפה בפרק הבית והעליה (שם דף קיח.) גבי שומרי ספיחים בשביעית דאין מתנדב שומר חנם הכא ליכא למיחש דאפילו לא מסרו העשיריים יפה יפה מכל מקום מוכרי הסלתות שקיבלו המעות מוסרין אותם יפה יפה וכי תימא אפילו ריבית קצוצה ליתתרי שילוו העשיריים מאה של חולין לשלם להקדש מאה ועשריים דלאשכחן בהזהב (ב״מ דף מז:) גבי אבני יד) בית המקורות לגיזבר לא דמי דהתם הכל יודעים שהאבנים עומדות לבנין וליכא למיגזר אטו הדיוט אבל הכא גזרינן דילמא אתי למימר דכי מלוה מאה במאה וכ׳ שרי אם הקדישום אחר כך כי היכי דשרי להלוותן מאה לשלם להקדש מאה ועשריים ועוד טו) דאפילו כי האי גוונא אסור מדאלוייתא דמשיב כאילו הוא הנאה למלוה כיון דקעביד על פיו טז) כגון תן מנה לפלוני והקדש אני לך דמקודשת מדין ערב ולא דמי לאבני בנין שאין לגזבר חלק בהן ולא דמי נמי לשקול אריבע זוזי ולימא ליה לפלניא לוזפן זוזי דהא פשיטא ודאי דאסור למימר לחבריה אנא מוזיפנא לך זוזי והב לפלניא אריבע זוזי: **משלש ועמדו מארבע מספק מארבע.** בהא ליכא קולא בהקדש טפי מבהדיוט לרבי יהודה דתנן בסוף איזהו נשך (ב״מ דף עב:) אע״פ שלא פסק עמו כשער הגבוה יכול לומר לו תן לי כזה או תן לי מעותי: **אפי׳** מנחה ת״ל עולה. תימה דבריש המזבח מקדש (זבחים דף פג:) יז) משמע דמדכתיב עולה לא ממעטינן מנחה גבי כל הטוגע במזבח יקדש דאמרי׳ אי כתיב עולה ולא כתיב כבשים הוה אמינא כל עולין אפי׳ מנחה וי״ל דשאני התם דכתיב כל הטוגע דמשמע לרבות אי נמי זאת תורת ריבה אי נמי הכא גבי נסכים דכולן למזבח מסתבר עולה ממש דכולה כליל: **שלמים מנין.** ות״ת שלמים בהדיא כתיבי (במדבר טו) לפלא נדר או בריבה דהסוא קרא כתיב וכי תעשה בן בקר ואתא זבח לרבויי מן הלאן: **שלמי** חגיגה ועולת ראייה. הוה מצי למינקט בכשי עצרת אלא נקט דבר המוהג בכל הרגלים: **או במועדיכם.** מבמועדיכם דריש לקמן (דף לא.) דריש או או: **בן בקר בכלל היה.** פי׳ בקונטרס בכלל ועשיתם אשה דשמעינן כל העולה לאישים ובחנם פי׳ כן דבהדיא כתיב בפרשה (במדבר טו) מן הבקר או מן הצאן ועוד כתיב בתריה והקריב על בן הבקר ולשון בכלל משמע כפי׳ הקונטרס: **מה בן בקר מיוחד בא בנדר או בנדבה.** ומפיק שעירי חטאת טפי משום דלין כיולא בהן נדבה אבל שלמי חגיגה ועולת ראייה כיולא בהן נדבה: הואיל

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הואיל וכתיב ומן הצאן כמאן דכתיב יחדו דמי ולרבי יאשיה דאמר אע"ג דלא כתב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי ליבעי קרא הכתיב [1]אם עולה קרבנו מן הבקר [2]ואם מן הצאן קרבנו ואידך איצטריך ס"ד אמינא הני מילי [א] במפרש אבל בסתמא לייתי מתרוייהו קמ"ל אמר מר תודה מנין ת"ל או זבח אטו תודה לאו זבח הוא איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ואיכא לחם בהדה לא תיבעי נסכים ומאי שנא מאיל נזיר דאיכא בהדיה לחם ובעי נסכים סלקא דעתך אמינא התם שני מינין הכא ארבעת מינין קמ"ל ולכתוב רחמנא [3]לפלא נדר או [ב] לנדבה ולא בעי עולה אי לא כתב רחמנא עולה הוה אמינא ועשיתם אשה לה' כלל לפלא נדר או [ג] לנדבה פרט לריח ניחוח חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שאינו בא על חטא אף כל שאין בא על חטא אוציא חטאת ואשם שהן באין על חטא אביא בכור ומעשר ופסח שאין באין על חטא ת"ל עולה השתא דכתיב עולה כלל ופרט [ד] מה מרבית ביה מה הפרט מפורש שאינו מחוייב ועומד אף כל שאינו מחוייב ועומד להביא ולדות [4]קדשים ותמורתן ועולה והבאה מן המותרות ואשם שניתק לרעיה וכל הזבחים [5]שנזבחו שלא לשמן והשתא דאמרת אז לדרשא לפלא נדר או [ה] לנדבה למה לי לחלקם איצטריך סלקא דעתך אמינא עד דמייתי נדר ונדבה לא ליבעי נסכים קמ"ל דאייתי נדר לחודיה [ו] ליבעי נסכים ואי אייתי נדבה לחודיה לייתי נסכים הניחא לרבי יאשיה אלא לר' יונתן למה לי ס"ד אמינא אייתי נדר לחודיה ליבעי נסכים אייתי נדר ונדבה לא ליבעי נסכים קמ"ל אייתי נדבה לחודיה ליבעי נסכים אייתי נדר ונדבה תיסגי בנסכים דחד קמ"ל או במועדיכם למה לי סלקא דעתך אמינא ה"מ [ז] דקא מייתי עולה ושלמים בנדבה אי נמי איפכא אבל היכא דקא מייתי עולה ושלמים בנדר אי נמי עולה ושלמים בנדבה שם נדר אחד [ח] ושם נדבה אחת היא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל [ט] או במועדיכם [4]וכי תעשה בן בקר עולה או זבח למה לי איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי היכא דקא מייתי עולה ושלמים בנדר אי נמי עולה ושלמים בנדבה אבל היכא דקא מייתי שתי עולות חדא בנדר וחדא בנדבה אי נמי שני שלמים אחד בנדר ואחד בנדבה אימא שם שלמים אחת היא שם עולה אחת היא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל [4]לפלא נדר או שלמים למה לי סלקא דעתך אמינא הני מילי היכא דמייתי שתי עולות חדא בנדר וחדא בנדבה אי נמי שני שלמים חדא בנדר וחדא בנדבה אבל היכא דקא מייתי שתי עולות בנדר ושתי עולות בנדבה אי נמי שני שלמים בנדר ושני שלמים בנדבה שם עולה אחד הוא ושם נדר אחד הוא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל ורבי יאשיה האי מן הבקר או מן הצאן למה לי סלקא דעתך אמינא הני מילי [י] [בתרי מיני אבל בחד מינא תסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל [5]ככה תעשו לאחד למה לי סד"א הני מילי] בזה אחר זה אבל בבת אחת תיסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל: אלא שהטאתו של מצורע ואשמו טעון נסכים: מנא הני מילי דת"ר [6]ושלשה עשרונים סלת מנחה במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר אתה אומר במנחה הבאה עם הזבח או אינו אלא במנחה הבאה בפני עצמה כשהוא אומר [7]והעלה הכהן את העולה ואת המנחה הוי אומר במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר ועדיין איני יודע אם טעונה נסכים ואם לאו ת"ל [8]ויין לנסך רביעית ההין תעשה על העולה או לזבח לכבש האחד עולה זו עולת מצורע זבח זו חטאת מצורע או לזבח זו אשם מצורע ותיפוק ליה תרוייהו מזבח

הואיל וכתיב ומן הצאן דמאן דכתיב יחדו

והדר כתיב מן הבקר ומן הצאן [ח] משמע שניסס (וכקונטרס פירש בע"ב) דתרוייהו אפילו שא דבהמה מדלא כתיב מן הבקר והלאן משמע שניסס לחתא לפרש מאיזו בהמה מן הבקר ומן הצאן מזה אחד ומזה אחד [ט] ג) ואף ע"ג דדרש' בתמורה (דף כח:) כוליה דוי"ו דידיה נמי דרש התם מ"מ מ' לא כתיב הכא אי לחלק הוה דרשינא ליה למימר דבעינא יחדו [ט]: **וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן.** תימה הא למה לי קרא כיון דדרשינן בריש מכילתין (דף ב.) אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו יהא נדבה ליבעי נסכים כנדבה וכי תימא דלגבי נסכים לא הוה מוקי ליה לקרא הא על כרחך לריך לאוקומי הכי אאם אי אתה אומר כן פסלתו כדאמר רבי יוחנן לעיל גבי אאם מצורע ונראה דכדי נסביה משום דאי לאו קרא דמועא שפתיך מהכא הוה נפקא ליה ועיקר קרא לאחרינא אתא:

לתמר

כמאן דכתיב דמי. והאי מן הבקר אי מן הלאן מיבעי ליה להוליא עולת העוף: **ליבעי קרא.** לאלק דלא אחד מבינ': **פא כתיב.** קרא אחרינא לאלק: **אם עולה קרבנו מן הבקר ו) ואם מן הלאן קרבנו וגו'.** דמשמע לאלק: ורבי יונתן אמר לך אף ע"ג דכתיב אם עולה קרבנו מן הבקר מיעטיך ליה מן הבקר אי מן הלאן לאלק: **ס"מ.** דאי בעי הך לייתי: **כ) במפרש.** בשעת הנדר לאן אי בקר: **תודה לאו זבח הוא.** מהיכא דנפקי יג) עולה ושלמים מהבהמ נמי משמע תודה למה לי לרבויי מאי: **הואיל ואחי נחם בהדה.** ואיכא תשובה זאת לא ליבעי נסכים אי נמי משום דהוי יד) הלחם במקום נסכים טו) (אי נמי) ליקום במקום נסכים: **וליכתוב קרא לפלא נדר או נדבה.** ולא ליכתוב לא עולה ולא זבח דכל שבא בנדר ובנדבה טז) דהיינו עולה ותודה ושלמים ומנחה דאין טעונה נסכים יז) מיעטיע ממן הבקר אי מן הלאן: יח) **בכור** יח) (ופסח) ומעשר ופסח: **ואשמא** דכתיב עולה. יט) ולא מצית לרבויי בכור ומעשר ופסח כ) והוי עולה גופה פרט דהוי כלל ופרט וכלל דועשיתם אשה לה' כלל עולה אי זבח לפלא נדר אי בנדבה פרט לעשות ריח ניחוח מזר וכלל: **מאי מרבית ביה.** דהואיל ואמרת אוליא כא) חטאת ואשם כב) [מה] יש לך לומר מה הפרט מפורש אף כל ומאי ניהו כג) דקאמר לרבויי מפרט זה: **שאין מחוייב ועומד.** שאין מחוייב בעולה דבעולת נדבה מיירי: **להביא ולדות של** כד) קדשים. נקנות של שאר קדשים בעולה זכר [ולא שיך ולד]: **ועולה הבאה מן** כה) המותרות. כדלמרינן בפירקין לעיל (דף 5.): **ואמורים.** היינו שהמיר את העולה: **ואשם שניתק לרעייה.** כו) ושחטו לשם עולה כז) ונעשותו כליל כעולה הילכך טעון נסכים: **וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן.** שהן כפרים אלא שלא עלו לבעלים שטעונין נסכים: **והשתא דאמרת לו.** מן הבקר אמי הבקר לחלק לו דלפלא נדר לו נדבה למה לי לאלק מיעטיך דסד"א כו': **מיתיא לרבי יאשיה.** דאמר אע"ג דלא כתיב יחדו כמו דכתיב דמי להכי מיעטיך הא לו לאלק: כח) לו נמי מיפקא. דאייתי שלמים בנדר עולה בנדבה בעי נסכים כל חד וחד: **לו זבח.** לו למה לי: **לו שלמים.** לו למה לי: **ורבי יאשיה.** כט) דנפקא ליה מיעוט עולת העוף (ל) מן הבקר לו למה לי דכשלמא לרבי יונתן ל) דדרש הא לו לאלק לא) ורבי יאשיה נפקא ליה לאלק מן ואם מן הלאן ומתם עולה קרבנו מן הבקר לב) ולמעוטי עולת העוף נפקא ליה ממן הבקר ומן הלאן: לג) [בתרי מיני. הוא] דבעי נסכים לכל חד בחד מן הלאן לא בקר תסגי ליה כו': **ככה תעשו לאחד.** דמשמע נמי לכל אחד נסכיו בפני עצמו למה לי לד) והדר פירש דיון של כל אחד: **אבל.** אייתי בבת אחת נדר ונדבה אימא תסגי וכו': **ושלשה עשרונים סלת מנחה בלוגה בשמן.** במנורע עשיר כתיב: **במנחה הבאה עם הזבח.** כלומר שזקוקה לזבח שקריבה עמו: **לו אינו אלא במנחה הבאה בפני עצמה.** כלומר שהמנחה מינה זקוקה לזבח אלא מנחה בפני עצמה היא: **ועדיין איני יודע אם טעונים נסכי יין אם** לה) לא. דהא לא כתיב בה יין בפירוש: **אלמוד לומר.** בפרשה לו) שלא יין לנסך רביעית ההין וגו' לא הוה לריך למימר דכבר כתיב בראשה הפרשה עולה או זבח מה תלמוד לומר על העולה לו לזבח: לז) **אלא עולה זו עולת מצורע: זה אשם מצורע.** שנשתמן טעונים נסכים: **ותיפוק ליה תרוייהו.** חטאת ואשם מזבח ולא ליבעי קרא לכל חד וחד:

רש"י כת"י

הואיל וכתיב. בויקרא: **ומן הצאן.** דכיון דשני קרא בדבורה דכתי' מן הבקר ומן הצאן ולאי דוקא כתיב מדגבי בקר כתיב מן וגבי צאן כתיב ומן משמע דוקא נקטו גבי בקר משום דלפרושי מן הבהמה אחת כתיב מן וגבי צאן נאלקוטיפי כתיב ומן ה"ק מזה אחד ומזה אחד יביא וכמאן דכתיב יחדו דמי. ר"ת בקצת ס"ר וכסי נמי כיון דכתי' מן הבקר ומן הצאן מקריבו כמאן דכתי' יחדיו דמי דמרוייהו דמן הבהמה קיימי הי"ק כשיתנדב קרבן אחם יביאנו מן הבהמה ומאחו הבהמה מן הבקר ומן הצאן מזה ס' ומזה אחד קמ"ל: **ולר' יאשיה דאמר.** בתיבו ואמו קלל דאי לאו דסמך קרא לקלנה לחביו דכתי' אשר יקלל את אביו וקללה לאמו דכתי' ואמו קלל הא לאו הכי הוה אמינא עד שיקלל את שניהם דכמאלן דכתי' יחדו דמי: **נבעי קרא.** לאלק גבי מן הבקר ומן הצאן וכיכי דרשם ליה דנסכים לדרשא אחרינא לעולת העוף: **כמפרש.** הכי עלי כנס לו הכי עלי שור: **אמו תודה לאו זבח הוא.** לאלטרוך לו לרבויי תיפוק מזבח: **לא מבעי נסכים.** דלאחם יהא במקום נסכים: **ומ"ש מאיל נזיר.** דכתיב ביה לחם ונסכים נמי בעי כדתני מינה ולא ה"ל דיהא לחם במקום נסכים: **שני מיני.** במזיר כתיבי מלות ונקיקין ולא תמץ דבעינה: **ולא בעי עולה.** דהא בכלל נדר ונדבה היא דאי מעוט למעוטי מנחה בלקתמי לעיל הכוא דהא כל נדר ונדבה ממשמעותא אתו: **ס"ל עולה.** מרבויי דקרא ממעטינן בכור ומעשר ודכתי מה הפרט מפורש בלקתמן יצאו בכור ומעשר ופסח אף כל דבלל ופרט: **מאי מרבית ביה.** הא כל הטעונים נסכים כתובים בפרשה בהדיה: **לבביא ולדות קדשים.** הבאים נקבה כגון שלמים: **ואמורים.** של שלמים: **ואשם.** שנמנו בעליו לו מתכפרו בחלב וקרי"ל (בכורות טז.) כל שבחטאתו מתה באשם רועה: **שניתק לרעייה.** שנמכרהו לרועה ואמרי' בפ"ק (ד.) אשם שניתק לרעייה ושחטו קודם כדר לעולה והביא עולה בעיא נסכים. ל"א גרסי' **ועולה הבאה מן המותרות.** והיינו כל הנך דאמרי' יפלו דמיו לנדבה ואותה נדבה היינו עולות לקיין המזבח וכגון מותר נסכים דאמרי' לעיל (5.) עולות הבשר למזבח ועורות לכהנים אבל אי לאו מיעוטא דעולה כיון דנדר ונדבה ע"כ לאו דוקא הוה דרש' ביה לרבות כל שאינו בא על חטא: **הניחא לר' יאשיה.** דבעי מילוק: **אי במועדיכם למה לי.** כולהו אי מן דפרשא נסכים קא בעי: **ור' יאשיה.** דאמר לעיל דהאי מן הבקר אי מן הלאן למעוטי עולת העוף אחת אי למה לי בשלמא לר' יונתן דדרש לו לאלק אלא לר' יאשיה מאי דרש ביה: **פ"ש.** דבעינן שני נסכים לשני קרבנות היכא דהוקדשן זה אחר זה והביאן כאחד אבל היכא דהקדשן בבת אחת והביאן בבת אחת דסגי בנסכים דחד קמ"ל: **ושלשה עשרונים סלת מנחה וגו'.** במנורע כתי': **במנחה הבאה עם הזבח.** מנחה בכסות עולה אחת מדגבי מנחה בכסות עולה אחת ואשם הלכך בעי שלשה עשרונים: **אם העולה ואם המנחה.** משמע מנחה הבאה בגגל עולה: **נסכים.** יין: **ויין לנסך.** בפרשת נסכים כתיב:

ו) פי' בפרשה אחת כתיב, ג) וגו' הינו תוס' יומא מז: סוף ד"ה תניא ל

תורה אור השלם

1. אם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לְרֹצֹנוֹ לִפְנֵי יְיָ: ויקרא א ג
2. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: ויקרא א י
3. וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַיְיָ עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפֶלֶא נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ בְמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן: במדבר טו ג
4. וְכִי תַעֲשֶׂה בֶן בָּקָר עֹלָה אוֹ זֶבַח לְפֶלֶא נֶדֶר אוֹ שְׁלָמִים לַיְיָ: במדבר טו ח
5. כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשוּ כָּכָה תַּעֲשוּ לְאֶחָד כַּמִּסְפָּרָם: במדבר טו יב
6. וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי כְבָשִׂים תְּמִימִים וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן וְלֹג אֶחָד שָׁמֶן: ויקרא יד י
7. וְהֶעֱלָה הַכֹּהֵן אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהֵר: ויקרא יד כ
8. וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד: במדבר טו ה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וליכתוב וכו' נסכים נמי דממעט ממן הבקר: (ב) ד"ה ור' יאשיה וכו' ממן הבקר וכו' ומן הלאן הס"ד ומתמ"כ מ"ש אבל אי אייתי בבת אחת ומה בנסכים נמתק:

רבינו גרשום

ולר' יאשיה דאמר אע"ג דלא כתב יחדו [כמאן דכתיב] יחדו משמע. והאי מן הבקר או מן הצאן מיבעי ליה למעוטי עולת העוף. **ליבעי** ליה **קרא.** לחלק דרבה מן הצאן מביא: הא כתב קרא אחרינא לחלק **אם עולה קרבנו מן הבקר ואם מן הצאן קרבנו:** ור' יונתן **אצטריך.** מן הבקר או מן הצאן **סד"א** וכו': **מאי שנא מאיל נזיר.** דאתי לחם בהדיה ואית ליה נסכים דכתיבי גבייה: **לכתוב רחמנא לפלא נדר או לנדבה ולא בעי עולה.** דכל שבא בנדר ובנדבה היינו נמי עולה: **ת"ל עולה.** דומיא דעולה דבא בנדר ובנדבה למעוטי בכור ופסח ומעשר: **השתא דכתב רחמנא עולה.** והוי כלל ופרט וכלל דכתיב ועשיתם אשה כלל או זבח לפלא נדר או לנדבה פרט לעשות ריח ניחוח כלל, מאי קא מרבית ביה מההוא פרט: **מה פרט** וכו' **שאינו מחוייב ועומד.** דבעולת נדבה קא מיירי: **להביא ולדות קדשים ותמורתן.** של שאר קדשים: ו) **ועולה הבא מן התמורות.** שאם המיר את העולה: **השתא דאמרת** וכו' **לדרשה.** מן הבקר או מן הצאן דלחלק: **לפלא נדר או לנדבה.** למאי אתי: **לחלק איצטריך סד"א** וכו': **הניחא לר' יאשיה.** דאמר אע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב דמי להכי איצטריך אי: **ור' יאשיה** דמעטיע עולת העוף ממן הבקר, **או מן הצאן למה לי: הני מילי בתרי מיני.** מן הצאן ומן הבקר: **אבל בחד לא.** לאחד משמע נמי לחלוק: **למה לי** וכו': ג' **עשרונים סלת מנחה.** בפרשת מצורע כתיב: **או אינו אלא במנחה הבאה בפני עצמה.** דכתיבא גבי מצורע עני דכתיב את אשר תשיג ידו את האחד חטאת ואת האחד עולה על המנחה: **כשהוא אומר והעלה הכהן** וכו': **אם טעונה נסכים.** יין דלא כתיב בפרשה: **ותיפוק לי תרוייהו מזבח**

ו) נראה דגרי' רבינו הי' ועולה הבאה מן התמורות וכן הוא גירסת רש"י כת"י בלגון ראשון ונראה דברש"י שלפנינו נ"ל ל"ל עולה הבאה מן התמורות הייט כי' ומה ל"ל לתמת נ"ק. (גליון):

עין משפט נר מצוה

לו א מיי' פ"ד מהל' תמורה הל"ח:
לח ב מיי' פי"ב מהל' פסולי המ"מ הל"ז:

שינויי נוסחאות

א) בדמפקס. (ש"מ): ב) לו במדבר. (ש"מ): ג) לו במדבר פרט לעשות ריח ניחוח. (ש"מ): ד) כלל ופרט וכלל מה מרבית. (ישר וסוב): ה) לו במדבר למה לי לחלק. (ש"מ): ו) לחודיה לייתי נסכים. (ש"מ): ז) ס"מ היכא דקא. (ש"מ): ח) אחד הוא. (ישר וסוב): ט) מיכוס לו במועדיכם נמתקו. (ש"מ): י) מילי בתרי מיני אבל בחד מינא תסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל כגון תעשו לאחד כמספרם למה לי אצטריך סד"א הני מילי. (ש"מ). וכ"ל ק"ק הני הני מילי בתרי מיני אבל בחד מינא תסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל עיי"ש וכן הגיהקא ביקקוט: יא) ומן הלאן כתיב ולא כתיב כהו. (צ"ק): יב) בדמפרש בשעת הנדר. (ש"מ): יג) דנפקי שלמים מהסוף. (צ"ק): יד) דהוי אמינא דליקום הלחם במקום נסכים: והס"ד. (צ"ק): טו) נסכים הכי נמי ליקום. (ש"מ). ומ"ש הבא ל"ל ל"ל איל נזיר. והוא דבור אחר והיה כתוב ל"ל בר"ש וטעו וכתבו לי נמי: טו) ונכנדבה טעונן נסכים דהיינו. (ישר וסוב): יז) הס"ל מן הלאן ולא אבא נמי בכור ומעשר ופסח רחטאת ואשם: והס"ד וכ"ה בס"י. (צ"ק): יח) מיכוס ופסח ממקמק. (ש"מ): יט) עולה לא מלקת. (ש"מ): כ) ופסח דהוי. (ש"מ): כא) אוליא בכור ופסח וחטאת ואשם. (ישר וסוב): כב) מיכוס מה ליתא בדפו"ר: כג) ניהו דקאתי לרבויי. (ש"מ): כד) של שאר קדשים נקנות ותמורתן הייט שהמיר את העולה ועולה הבאה מן המותרות כדלמרי' בפירקין דלעיל: והס"ד. (צ"ק). והגי' בדפו"ר [נב הג' הס"מן] של קדשים נקנות ותמורתן של שאר קדשים ועולה הבאה מן החמורות הייט שהמיר את העולה: ואשם. וכ"ה. וכן פי' הרגמ"ה ז"ל ח"ל ועולה הבאה מן המותרות שאם המיר את העולה. ע"כ: כה) מן המותרת אף בעולה כדלמרינן. (ש"מ): כו) לרעייה. כדאמר בפ"ק [ד.] אשם שניתק לרעייה ושחטו לשם עולה כשר לעשותו עולה הילכך. (ש"מ): כז) עולה דמצוה לעשות כליל. (צ"ק): כח) הס"ד אבל אייתי בב"א נדר ונדבה אימא תסגי כו' ל"ל. (צ"ק): כט) ור' יאשיה דממעט עולת כל"ל. (ש"מ). וכ"ל הגיה ור' יאשיה נפקא למה דממעט עולת: ומ"ש כ' ל"ל ור' יאשיה דנפקא ליה לאלק ממן הבקר כו' לחלק אלא ר' יאשיה כו': ל) דרישא. (ש"מ ומ"ה): לא) לאלק אלא לר' יאשיה דנפקא. (ש"מ): לב) מן הבקר: הני מילי בתרי מיני. מן הבקר ומן הלאן דבעי נסכים לכל חד: הס"ד דנפקא לכל חד: אבל בחד מינא דצאן ובקר תסגי ליה כו' וכלה עשה לשון לאחד דמשמע נמי לכל אחד נסכיו כפ"ש לקמן מפרש למה לי דהכל מפרש דיון של כל אחד: והס"ד ומה"ד ושלשה עשרונים. והיינו אבל אייתי כו' שיך לעיל. (צ"ק): לג) לי דהרי פירש. (ש"מ). ומ"ש הגיה לי דבבר פירש: לה) אם לאו הכל. (ש"מ): לו) כדפו"ר פיתחם. וכ"ה הגיה שם בפרשת נסכים. (ש"מ): לז) לזבח אלא עולה. הה"ל. (דפו"ר): לח) ומן הלאן ולא כתיב מן הבקר והצאן משמע שניהן ותרוייהו אפירושא דבהמה קאי דאתא לפרש מאיזה בהמה יקריב מן הבקר. (צ"ק): לט) ומזה אחד יביא ואמ"ע. (ש"מ): מ) כאן נ"ל דקונקונטרס פירש בע"ב. ומתקן לעיל. (בה"ז):

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות